



گزارشی از گردهم آیی رئیس‌ان و
نمایندگان خبرگزاری‌ها و متخصصان
علوم ارتباطات و روزنامه نگاری
در تهران

ائتلاف رسانه‌ها برای صلح

اکرم دیداری



صلح مقوله‌ای فراتر از فقدان جنگ و درگیری نظامی است، فرایندی برآمده از وضعیت‌های آزاد و عاری از تبعیض و زمینه‌ها و ساختارهای به دور از خشونت زور است. صلح پدیده‌ای چندوجهی، بین‌اذهانی و بین فرهنگی است، از این رو برای رسیدن به صلح پایدار باید به رفع بی‌عدالتی‌های رایج و محدودیت‌ها و موانع فهم مشترک در عرصه جهانی اندیشید. صلح به عنوان یک امر مشترک بین همه برقرار می‌شود و پایدارترین وضعیت صلح آنگاه تحقق می‌یابد، که صلح جهانی و «صلح برای همه» مقصد و مورد نظر باشد و پیش‌نیاز زندگی نوع بشر به عنوان یک کل تلقی شود.

وی افزود: صلح در عرصه سیاست محصول مفهوم کلی صلح و توجه به صلح



جمهوری اسلامی ایران تدارک دیده شده بود و با پیام سید محمد خاتمی ریاست جمهوری گشایش یافت.

خاتمی: فرهنگ صلح به جای فرهنگ جنگ
رئیس جمهوری در پیام خود که توسط عبدالله رمضان‌زاده سخنگوی دولت قرائت شد، از صلح به عنوان نیاز دیرین و دغدغه همیشگی انسان یاد کرد و اظهار داشت:

رئیس‌ان و نمایندگان خبرگزاری‌ها و رسانه‌های بیش از ۵۰ کشور جهان، متخصصان و اساتید علوم ارتباطات و روزنامه نگاری، اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه علوم اجتماعی و سیاسی طی روزهای ۲۳ و ۲۴ مهرماه در تالار اجلاس سران تهران گردهم آمدند تا «ائتلاف برای صلح» را در قالب یک همایش بین‌المللی مورد بحث و بررسی قرار دهند و بسترها و زمینه‌های تحقق آن را فراهم سازند.

تلاش برای انتشار آزاد و عادلانه اطلاعات، ترغیب رسانه‌های جهان به ایفای نقش مؤثر و فراگیر در برقراری صلح، تقویت روند انتشار اخبار مروج صلح و آشکار ساختن چهره ضدبشری جنگ در جهان از اهداف اصلی برگزاری این همایش بود که از سوی سازمان خبرگزاری

در عرصه های وسیع تر اجتماعی و فرهنگی است، موقعیت صلح آمیز برآیند موقعیتی است که در عالم اندیشه و در حیات اجتماعی راه نیل به حقیقت و تحقق خواسته ها را در صلح ببیند. تنها خیرخواهی و آینده نگری و دیپلماسی منتهی به صلح نمی شود، باید موقعیت های صلح آمیز را تقویت کرد و مستقر ساخت و این همان فرآیند توجه به صلح به عنوان مقوله ای فرهنگی است تا سرانجام فرهنگ صلح به جای فرهنگ جنگ در جهان بنشیند. خاتمی با اشاره به این که «گسترش فرهنگ صلح می تواند نشان دهد که راه های غیر از جنگ نه تنها به مقاصد عالی

■ سیدمحمد خاتمی
ریاست جمهوری: جهان امروز جهانی رسانه ای است و ارتباط و گفت و گوی میان ملت ها و حتی اصحاب اندیشه و سیاست از مسیر رسانه های جمعی را باید شناخت و در خدمت صلح، مدارا و همزیستی عموم انسان ها به خدمت گرفت. رسانه ها می توانند ابزار مؤثر گفت و گو و تفاهم و ترویج و تثبیت فرهنگ صلح و همزیستی باشند.

مؤلفه رسانه ای این ضرورت است.» رئیس جمهوری تصریح کرد: «جهان امروز جهانی رسانه ای است و ارتباط و گفت و گوی میان ملت ها و حتی اصحاب اندیشه و سیاست از مسیر رسانه های جمعی را باید شناخت و در خدمت صلح، مدارا و همزیستی عموم انسان ها به خدمت گرفت. اخلاق رسانه ای جمعی صورت می گیرد، به این سبب رسانه ها می توانند ابزار مؤثر گفت و گو و تفاهم و ترویج و تثبیت فرهنگ صلح و همزیستی باشند.» وی همچنین درباره شیوه های عملکرد رسانه ها برای ایجاد و ماندگاری صلح اظهار داشت: «رسانه ها می توانند با تکیه بر اخلاق



انسانی نزدیک تر است بلکه برآورنده خواسته طرف های متفاوت و حتی متعارض نیز به نحو مطلوب تری هست» تصریح کرد: «فرهنگ صلح؛ فرهنگ گفت و شنود و فرهنگ مفاهمه است. با گسترش فرهنگ صلح، تفاوت های فرهنگی و اجتماعی نه تنها منابع نزاع و دشمنی قلمداد نمی شوند بلکه سرچشمه های تنوع، فرزاندگی، زاینده گی و هم افزایی به حساب می آیند.»

رئیس جمهوری با تأکید بر این که صلح را با اجبار و با سلاح به دست نمی آورند، بلکه با اتکای به اندیشه و ارتباط گفت و گو و با ارتقای ظرفیت های فرهنگی و کارایی های درونی و بیرونی فرهنگ ها و جوامع به وجود می آید و پابرجا می ماند گفت: «من در عرصه سیاست پس از آن که

در پی حادثه ضدانسانی ۱۱ سپتامبر امواج نگرانی و یاس و وحشت جهان را فراگرفت بر ائتلاف جهانی برای صلح تکیه کردم» و گفتم «ائتلاف برای صلح علیه هیچ کشور یا قدرت خاصی نیست، ائتلافی واقعی و پایدار برای محورخسونت، تروریسم و جنگ طلبی در عرصه جهانی است». امروز هم علاقه مندم که با تکیه بر همان ضرورت باز هم بگویم ائتلاف برای صلح به معنای فراهم آوردن «فرصت برای همه»، «امید برای همه» و «پیشرفت برای همه» است. برای نیل به این مهم باید صداهای یکدیگر را شنید و راه را بر شنیدن همگانی گشود تا فاصله های سوءظن، سوءتفاهم و سوءتعامل در عرصه های ملی و بین المللی کوتاه تر شود. انتقال سالم صداهای متنوع جهان و کاستن از پارازیت های فهمیدن

مسئولانه، انتقال آزادانه و عادلانه اطلاعات و همکاری بین المللی فرهنگ صلح و تفاهم را تقویت کنند، چنان که می توانند به جای آنها بر غیریت سازی ها، قوم مداری ها و مبالغه گویی ها تکیه کنند و تنش ها و تخاصم های بین المللی را به وجود آورند یا گسترش دهند. در دنیای مشترک و رسانه ای شده کنونی، اهتمام ورزیدن به اخلاق و مسئولیت رسانه ای یک پند اخلاقی نیست، یک نیاز مبرم برای درست دیدن، درست شنیدن و درست فهمیدن است. برای بازتابانیدن جهان پیچیده، متنوع و متفاوت امروز اصول اخلاقی رسانه ای محدود به اصول حرفه ای نمی شود، باید این اصول اخلاقی را بر توافق های بین المللی استقرار کرد و به لحاظ ساختاری و نهادی نیز در عرصه های ملی و بین المللی پایه های

محکم آنها را نهاد.»

کوفی عنان: کمبود آگاهی ریشه تمامی جنگ‌ها

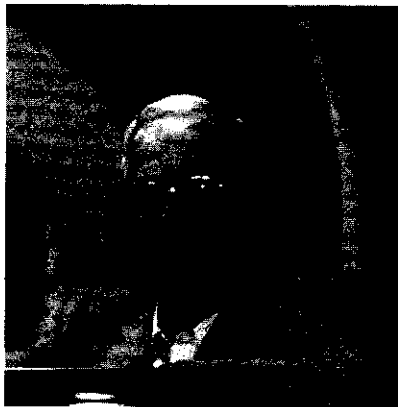
همچنین کوفی عنان دبیرکل سازمان ملل متحد در پیامی به این همایش با اشاره به نقش رسانه‌ها در بسیج افکار عمومی، پیرامون چالش‌هایی که رویاروی بشریت قرار دارد، تصریح کرد:

در روابط میان ملت‌ها، «نبود» فکر پرورش یافته و «کمبود» آگاهی ریشه تمامی اختلافات و درگیری‌هاست و هرگز عکس آن صادق نبوده است. تبلیغات برای به کرسی نشاندن عقاید، همیشه ناآگاهی و تعصب را به خدمت می‌گیرد و در اکثر

■ کوفی عنان دبیرکل سازمان ملل متحد: تبلیغات برای به کرسی نشاندن عقاید، همیشه ناآگاهی و تعصب را به خدمت می‌گیرد و در اکثر درگیری‌های جدید، جنگ‌طلبان، با تکیه بر جهل مردم، به وحشت آفرینی و برانگیختن نفرت در آنان می‌پردازند.

درگیری‌های جدید، جنگ‌طلبان، با تکیه بر جهل مردم، به وحشت آفرینی و برانگیختن نفرت در آنان می‌پردازند. در بوسنی و رواندا، در سایه نبود اطلاعات صحیح و پرورش صادقانه افکار، ایدئولوژی‌های جنایتکارانه و حتی کشتارگر ریشه گرفت. اگر تنها نیمی از تلاش‌ها صرف آگاه کردن مردم از وجوه مشترک و نه وجوه تمایز آنان می‌شد، از وقوع جنایاتی وصف‌ناپذیر پیشگیری می‌شد.

دبیرکل سازمان ملل متحد با اشاره به طرح پیشنهادی رئیس جمهوری ایران مبنی بر نامیدن سال ۲۰۰۱ به عنوان سال گفت‌وگوی تمدن‌ها افزود: «همه باید آنچه را که در توان داریم برای کمک به تحقق این دیدگاه ارزشمند در مورد ارتباطات و همکاری میان تمدن‌ها انجام دهیم».



کوفی عنان در پیام خود یادآور شد:

«در عصر ما، دستیابی به این اهداف، تنها در صورت ورود رسانه‌هایی آزاد، فعال و مسئول به زندگی ملی و بین‌المللی در گسترده‌ترین شکل ممکن تحقق می‌یابد. هر جامعه نیازمند آن است که حقیقت جهان را آن‌گونه که هست، و روندها و موج‌های فکری قدرتمندی را که باعث تحول می‌شوند، درک کند. و تنها نهادی که برای ایجاد این دغدغه فکری و تفاهم در بهترین جایگاه ممکن قرار دارد، رسانه است. یک رسانه قدرتمند، قابل اتکا، آزاد و مستقل، تنها وسیله‌ای است که می‌تواند ملت‌ها را از تحولات فراگیر، چالش‌ها و فرصت‌هایی که ویژگی‌های عصر ما را تشکیل می‌دهند، آگاه کند.»

ماتسورا: تبادل اطلاعات برای ترویج مدارا
کویچیرو ماتسورا مدیرکل یونسکو نیز در پیامی که توسط دکتر جلیل شاهی رئیس کمیسیون ملی یونسکو در تهران قرائت شد، تصریح کرد: «در این دوران پر آشوب نیاز به صلح بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و یونسکو با موضعی قوی خود را نسبت به تقویت ارزش‌ها، شیوه برخوردها و رفتارهای سازگار با یک فرهنگ صلح متعهد می‌داند.»

وی تأکید کرد: «گفت‌وگو بالقوه می‌تواند باعث ترویج احترام به تمامی حقوق بشر شود و بدون آن برقراری صلح و هماهنگی در درون و مابین جوامع میسر

■ کویچیرو ماتسورا مدیرکل

یونسکو: در عصر جهانی سازی،

رسانه‌ها از قدرتی عظیم

برخوردارند و در کنار این قدرت،

مسئولیت آنان برای تضمین عدم

اشاعه نفرت، خشونت و یا تبعیض

به هر شکل و صورت، بسیار

سنگین است.

نخواهد بود. همه ما باید از طریق گفت‌وگو و تبادل اطلاعات در راه ترویج مدارا، همبستگی، تفاهم و مشارکت در فرایند تقویت «درس آموختن» از تفاوت‌هایمان بکوشیم.»

مدیرکل یونسکو همچنین با اشاره به نقش رسانه‌ها در آموزش مردم برای اندیشیدن و عمل کردن به نحوی متفاوت که بتواند بر دستیابی صلح منجر شود، اظهار داشت: «در عصر جهانی سازی، رسانه‌ها از قدرتی عظیم برخوردارند و در کنار این قدرت، مسئولیت آنان برای تضمین عدم اشاعه نفرت، خشونت و یا تبعیض به هر شکل و صورت، بسیار سنگین است. رسانه‌ها از طریق ترویج حقوق بشر و آزادی‌های اساسی می‌توانند نقش فعالانه‌ای را در تعقیب صلح ایفا کنند، نقشی که به پیشگیری از درگیری و برقراری صلح و آرامش پس از درگیری، کمک کند.»
ماتسورا همچنین آزادی مطبوعات را در برقراری مردم‌سالاری و ایجاد شرایطی که در آن فرایندهای آشتی بتواند شکل گرفته و منجر به تقویت هماهنگی اجتماعی شود، را مورد تأکید قرار داد.

مایور: نیاز به امنیت و صلح

فدریکو مایور رئیس بنیاد «فرهنگ صلح» نیز در پیام جداگانه‌ای به این همایش گفت: «در این دوران پرتب و تاب، بیش از هر زمان دیگری، نقش خبرگزاری‌ها در تحکیم صلح جهانی حائز اهمیت است.»

■ **فدریکو مایور رئیس بنیاد فرهنگ صلح: رسانه‌ها به مثابه برج‌های دیده‌بانی، همواره چگونگی روند رویدادهای آینده را پیش‌بینی می‌کنند تا با بکارگیری سازوکارهای هشدار سریع خود، از وقوع بدترین رویدادهایی که در تصور بشر می‌گنجد، جلوگیری نمایند.**



■ **احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: ما به عنوان فرهنگ را در زندگی امروز پررنگ‌تر کنیم تا از این طریق دوستی، همبستگی و آگاهی را پررونق‌تر کنیم و تأثیرپذیری منفی از اقتدارطلبی سیاسی در جامعه را کاهش دهیم.**

و شخصیت‌های رسانه‌ای که در جهت حفظ صلح می‌کوشند، پاس داشت» گفت: مسئولیت رسانه‌ها در برابر فرهنگ



صلح ایجاب می‌کند تا واقعیت متنوع و متکثر جهان را منعکس کنند.

وی با تأکید بر ضرورت اجرای برنامه‌های مشترک آموزش و پژوهش رسانه‌ای برای ارتقای نیروی انسانی و کیفیت محصول رسانه‌ها به ویژه خبرگزاری‌ها افزود: «ما به عنوان رسانه‌ها و چشم جهان باید خطوط فرهنگ را در

صلحی که برپایه عدالت، مردم‌سالاری و آزادی بیان استوار باشد. آرزوی ما، صلح، آرامش و امنیت نیست، زیرا این آرامش به معنای سکوت و خاموشی است. ما خواستار صلحی هستیم که صدای مردم در آن به گوش برسد، صدایی که پایه یک نظام واقعاً مردم‌سالار است. آنچه اکنون مورد نیاز ماست، «امنیت صلح» است و رسانه‌ها واسطه بسیار ارزشمندی برای ظنین‌انداز کردن صدای مردم و انعکاس دیدگاه‌ها و خواسته‌های شهروندان به شمار می‌روند.» وی افزود: «رسانه‌ها، فضای ممتازی هستند برای تعامل و غنی‌سازی متقابل که با بکارگیری آن می‌توان از خطر انزوای دور ماندن و به گونه‌ای هر چه بیشتر و بهتر، در تمامی دانش‌ها و منابع، با یکدیگر سهیم شد. رسانه‌ها به مثابه برج‌های دیده‌بانی، همواره چگونگی روند رویدادهای آینده را پیش‌بینی می‌کنند تا با بکارگیری سازوکارهای هشدار سریع خود، از وقوع بدترین رویدادهایی که در تصور بشر می‌گنجد، جلوگیری نمایند. رسانه‌ها از این توان برخوردارند که آگاهی و تعهد لازم را جهت متوقف ساختن فاصله فزاینده میان جوامع دارا و ندار بوجود آورند.»

مسجد جامعی: جایزه رسانه‌ای برای صلح احمد مسجدجامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز طی سخنانی با ارائه این ایده که «باید جایزه‌ای رسانه‌ای برای صلح در جهان پایه‌گذاری کرد تا بتوان از خدمات

زندگی امروز پررنگ‌تر کنیم تا از این طریق دوستی، همبستگی و آگاهی را پررونق‌تر کنیم و تأثیرپذیری منفی از اقتدارطلبی سیاسی در جامعه جهانی را کاهش دهیم.» وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اضافه کرد: «خبرگزاری‌ها باید از صلح ناپایدار و مبتنی بر نظامی‌گری جلوگیری کنند و برای حفظ تمام گروه‌های اجتماعی در عرصه نمادین و رسانه‌ای، صندوقی با حمایت سازمان ملل برای حمایت از خبرگزاری‌های کوچک تأسیس شود.»

وی گفت: صلح پایدار تنها در زمین فرهنگ ریشه می‌دواند و در این زمین شکوفایی می‌شود. غفلت از بنیان‌های فرهنگی و اجتماعی صلح، آن را شکننده و بی‌ثبات می‌کند.

مسجد جامعی همچنین تشکیل، توسعه و تقویت اتحادیه‌های فرهنگی رسانه‌ها را در جهت تحکیم روابط و حفظ هویت‌های بومی در عرصه جهانی شدن مورد تأکید قرار داد.

■ **دکتر عبدالله ناصری طاهری مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی: برای کاربردی کردن فرهنگ صلح می‌توان از نهادهای مدنی سود گرفت و در این میان رسانه‌های ارتباط جمعی به طور عام و خبرگزاری‌ها به طور خاص با توجه به نقش مهمی که در شکل‌دهی به ارزش‌ها و باورهای مردم دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند.**

ناصری: فرهنگ سازی صلح در سطح کلان

دکتر عبدالله ناصری طاهری مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز طی سخنانی اظهار داشت: «از آنجا که کشورهای کوچک توان مقابله نظامی،

اقتصادی و رسانه‌ای با بازیگران مداخله‌جو و برتر جهانی را ندارند، فرصتی پدید آمده تا این قدرت‌ها هنجارهای جدیدی را مبتنی بر وضعیت جدید نظام بین‌المللی و برای کسب منافع بیشتر وضع کنند. لذا در این برهه سرنوشت‌ساز تاریخ بشری طرح ائتلاف برای صلح می‌تواند به ایجاد هنجار فرهنگ صلح و اشاعه آن بینجامد.

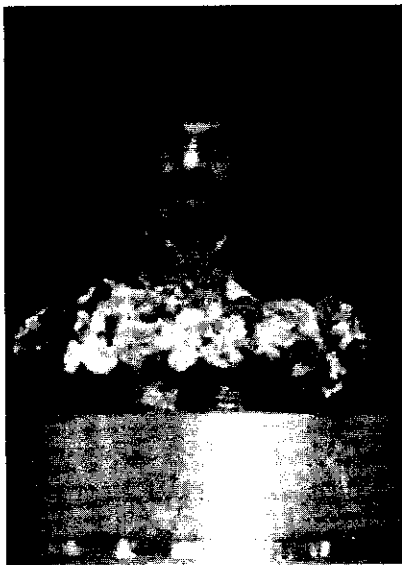
وی با تأکید بر ضرورت فرهنگ سازی صلح در سطح کلان افزود: «برای کاربردی کردن این فرهنگ می‌توان از نهادهای مدنی سود گرفت و در این میان رسانه‌های ارتباط جمعی به طور عام و خبرگزاری‌ها به طور خاص با توجه به نقش مهمی که در شکل دهی به ارزش‌ها و باورهای مردم دارند، از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند.»

گفتنی است در این همایش دو روزه با تشکیل کمیته‌های علمی موضوعات «مبانی گزارشگری صلح، چالش رسانه‌ها و قدرت»، «رسانه‌ها و گفت‌وگوی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، هویت‌های فرهنگی و صلح جهانی، نقش خبرگزاری‌ها در تمدن و صلح و تفاهم بین‌المللی»، «خبرگزاری‌ها و افکارعمومی، رسانه‌ها و دموکراسی ملی، رسانه‌ها و صلح جهانی» و «سیاست‌های گزارشگری صلح جوانه در خبرگزاری‌ها، مبانی حقوق بین‌المللی، مسئولیت اجتماعی و اخلاقی حرفه‌ای» مورد بررسی قرار گرفت که چکیده‌ای از مهم‌ترین مباحث عنوان شده در این نشست‌ها به شرح زیر است:

نشست اول: مبانی گزارشگری

صلح، چالش رسانه‌ها و قدرت

دکتر محمد مهدی فرقانی رئیس مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها طی مقاله‌ای با عنوان «خبرگزاری‌ها و مبانی گزارشگری صلح» در این نشست دست‌اندرکاران رسانه‌ها از جمله خبرگزاری‌ها را به بازنگری ژورنالیستی، شیوه‌نگرش به واقعیت‌ها و رخدادهای محیط زندگی،



تکنیک‌های تهیه و تنظیم خبر و گزارش و محتوی پیام‌های رسانه‌ای فراخواند.

وی پیشنهاد کرد: رسانه‌ها در انتخاب منابع خبری تجدیدنظر کنند و شرایط حضور اکثریت خاموش را به جای منابع ثابت شناخته شده و رسمی در اخبار و گزارش‌ها فراهم کنند.

عضو هیأت علمی دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبائی افزود: از آنجایی که پیدایش اندیشه صلح در ذهن انسان‌ها پیش‌نیاز تحقق عینی صلح و تفاهم در جهان است، جست‌وجو و تأکید بر زمینه‌های مشترک جوامع بشری به جای توجه به عوامل افتراقی، همچنین اقتناع سیاستمداران برای حل و فصل مناقشات از راه‌های صلح‌آمیز به جای گرایش به روش‌های خشونت‌آمیز می‌تواند به شکل‌گیری نوع جدیدی از روزنامه‌نگاری کمک کند که متضمن تفاهم، مدارا و پیشبرد صلح در عرصه بین‌المللی است.

دکتر فرقانی، با تأکید بر بکارگیری زبان تفاهمی در بیان حقایق و تلاش برای تقویت گفت‌وگو و دیالوگ، ضرورت نگرش اخلاقی به فعالیت‌های رسانه‌ای، تقویت اخلاق حرفه‌ای و رفتار صلح‌آمیز رسانه‌ای از جمله رعایت دقت، صحت و بی‌طرفی در انعکاس مطالب و وقایع را یادآور شد و گفت: اخلاق حرفه‌ای جدید باید بتواند در

■ دکتر محمد مهدی فرقانی رئیس

مرکز مطالعات و تحقیقات

رسانه‌ها: اخلاق حرفه‌ای جدید باید بتواند در مقیاس ملی به تقویت دموکراسی، هم‌پذیری و مدارای اجتماعی و در مقیاس جهانی به استقرار، بسط و تعمیق صلح و تفاهم بین‌المللی یاری رساند که هم‌اکنون جای این عناصر در هر دو عرصه خالی است بنابراین نیاز به نوزایش در اخلاق و شیوه‌های گزارشگری برای کمک به صلح و تفاهم کاملاً احساس می‌شود.

مقیاس ملی به تقویت دموکراسی، هم‌پذیری و مدارای اجتماعی و در مقیاس جهانی به استقرار، بسط و تعمیق صلح و تفاهم بین‌المللی یاری رساند که هم‌اکنون جای این عناصر در هر دو عرصه خالی است بنابراین نیاز به نوزایش در اخلاق و شیوه‌های گزارشگری برای کمک به صلح و تفاهم کاملاً احساس می‌شود.

دکتر مهدی محسنیان‌راد پژوهشگر و استاد علوم ارتباطات اجتماعی نیز طی مقاله‌ای «به آسیب‌شناسی در رویکرد به انواع صلح» پرداخت. وی گفت: خبرگزاری‌ها و رسانه‌های بومی در مناطق جغرافیایی مختلف جهان معاصر هنگامی به صلح به عنوان یک سوژه خبری توجه می‌کنند که منابع قدرت در انتهای یک جنگ به قرارداد صلح روی می‌آورند. در واقع همان‌گونه که آنان تا آن لحظه ابزار پروپاگاندای ماشین جنگ بوده‌اند اکنون براساس تصمیمات منابع قدرت پروپاگاندیست صلح می‌شوند.

دکتر محسنیان‌راد با اشاره به انعقاد هشت هزار صلح‌نامه، پس از ۶۰ هزار جنگ در تاریخ بشر و ناماندگاری قراردادهای صلح افزود: به نظر می‌رسد که رسانه‌های بومی در تمامی جنگ‌های معاصر به این پدیده به عنوان یکی از هفت ارزش خبری

افکار عمومی داشته باشند و راه جنگ را بر جنگ طلبان ببندند.

این استاد دانشگاه همچنین گفت: خبرگزاری‌ها می‌توانند با مراجعه به تاریخ پرده از کارهای گذشته دولت‌ها بردارند و در گسترش صلح جهانی مؤثر واقع شوند. دکتر محسن الویری عضو هیأت علمی دانشکده صداوسیما نیز با ارائه مقاله‌ای تحت عنوان «ایدئولوژی و صلح: مفهوم و فرهنگ دینی با تکیه بر مورد اسلام» اظهار داشت: در دین اسلام به مقوله صلح توجه جدی شده و در متون و منابع اسلام بارها از واژه سلم با مفهوم صلح سخن به میان آمده است. وی با اشاره به رهنمودهای دینی برای دستیابی به صلح در جهان تصریح کرد: ادیان الهی ما را از آرزوی تهاجم بر حذر می‌دارند و پیام نخستین و اولیه دین اسلام، پیام صلح و دوستی بوده است، صلحی که بر پایه عدل و برابری باشد.

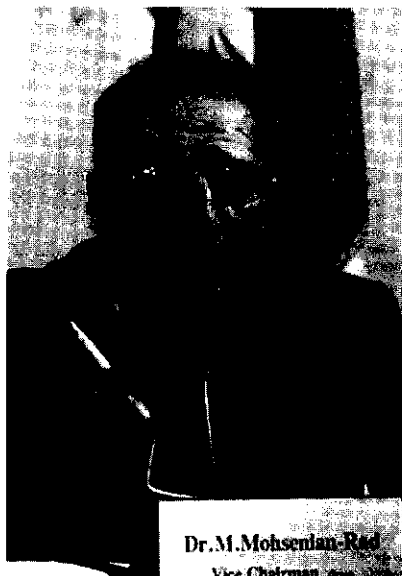
دکتر نسرين مصفارييس مرکز مطالعات

■ دکتر نسرين مصفارييس مرکز مطالعات عالی بين المللی: در دنیای امروز دولت‌ها و ملت‌ها به تنهایی قادر به مواجه شدن با چالش‌های جهانی و حفظ صلح نیستند و برقراری صلح تنها به دست سیاستمداران و اهل فن در سطح ملی و بين المللی میسر نیست.

عالی بين المللی نیز مقاله‌ای با عنوان «نقش خبرگزاری‌ها در آموزش و تقویت فرهنگ صلح» ارائه کرد.

وی اظهار داشت: در دنیای امروز دولت‌ها و ملت‌ها به تنهایی قادر به مواجه شدن با چالش‌های جهانی و ایجاد و حفظ صلح نیستند و برقراری صلح تنها به دست سیاستمداران و اهل فن در سطح ملی و بين المللی میسر نیست.

وی با بیان این که امروز رسانه‌ها دارای توان بالایی برای تقویت صلح هستند افزود:



جای می‌گیرد و صلح نوع دوم دورتر از ارزش‌های خبری متداول است و این امر بخشی از آسیب‌شناسی پردازش به صلح در خبرگزاری‌ها و رسانه‌های جهان می‌باشد. دکتر مصطفی ملکوتیان در مقاله‌ای با عنوان «ائتلاف برای صلح و نقش

■ دکتر مصطفی ملکوتیان استاد دانشگاه: برخلاف جنگ، ائتلاف برای صلح در مراحل فعلی شامل عناصر پراکنده در سرزمین‌های گوناگون است و خبرگزاری‌ها می‌توانند نقش پایگاه را در پخش سریع اندیشه صلح به افکار عمومی داشته باشند و راه جنگ را بر جنگ طلبان ببندند.

■ دکتر محسن الویری عضو هیأت علمی دانشکده صداوسیما: ادیان الهی ما را از آرزوی تهاجم بر حذر می‌دارند و پیام نخستین و اولیه دین اسلام پیام صلح و دوستی بوده است، صلحی که بر پایه عدل و برابری باشد.

خبرگزاری‌ها در آن «ائتلاف برای صلح را بهترین راه مبارزه در مقابل کشورهای جنگ طلب دانست و اظهار داشت: اگر طرف‌های این ائتلاف دارای آرمان‌های مشترک و منافع مشترک باشند می‌توانند عامل مهمی در این امر باشند.

وی منشور ملل متحد را تقویت‌کننده ائتلاف خواند و گفت: برخلاف جنگ، ائتلاف برای صلح در مراحل فعلی شامل عناصر پراکنده در سرزمین‌های گوناگون است و خبرگزاری‌ها می‌توانند نقش پایگاه را در پخش سریع اندیشه صلح به

■ دکتر مهدی محسنیان راد پژوهشگر و استاد علوم ارتباطات اجتماعی: خبرگزاری‌ها و رسانه‌های بومی در مناطق جغرافیایی مختلف جهان معاصر هنگامی به صلح به عنوان یک سوژه خبری توجه می‌کنند که منابع قدرت در انتهای یک جنگ به قرارداد صلح روی می‌آورند.

نگاه کرده و در انعکاس و برجسته‌سازی آن تابع خصلت‌های ارزش خبری بوده‌اند. وی با بیان این مطلب که علاوه بر صلح پس از جنگ، صلح دیگری نیز می‌تواند مورد توجه رسانه‌ها قرار گیرد که آنتونی گیدنز آن را دنیای بدون جنگ نامیده

است، اضافه کرد: رسانه‌ها در پرداختن به این نوع صلح اگر چه اختیار بیشتری دارند اما چون این نوع صلح فاقد ارزش خبری است کمتر به آن توجه می‌کنند مگر آن که نخبگان جهان در لابه‌لای مصاحبه‌ها و اظهارنظرهای خود آنان را به این موضوع علاقه‌مند کنند.

به اعتقاد وی، اراده رویکرد به صلح نوع اول در اختیار دولت‌های خسته از جنگ و در نوع دوم نخبگان نگران حیات انسان است. به این ترتیب صلح پس از جنگ بیشتر در حوزه فعالیت‌های خبری



آگاهی رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها از نقش حیاتی آنان در آموزش و تقویت فرهنگ صلح و ایجاد احترام متقابل در میان گروه‌های ملی و بین‌المللی از طریق سازوکارهای مقتضی، به ویژه ظرفیت سازی آنان یک اولویت برای حل مشکلات است.

دکتر رحمان قهرمان پور کارشناس علوم سیاسی دیگر سخنران این نشست بود که در مقاله‌ای با عنوان «شبکه فراملی قدرت، مقاومت و نقش رسانه‌ها در جلوگیری از گسترش جنگ» تصریح کرد: افزایش فشار جوامع بر دولت‌ها به کمک رسانه‌های جمعی می‌تواند گرایش دولت‌ها به جنگ را در نظام بین‌الملل تا حد قابل توجهی کاهش دهد. هر چند رسانه‌های جهانی به دلیل ماهیت خود قادر به جلوگیری از وقوع جنگ نیستند ولی می‌توانند از گسترش زمانی و جغرافیایی جنگ تا حد قابل توجهی جلوگیری کنند.

وی با اشاره به نظریه ائتلاف برای صلح در مقابل ائتلاف برای جنگ علیه تروریسم گفت: اگر این نظریه بخواهد کاربرد عملی پیدا کند باید واقعیت‌های

موجود در نظام بین‌المللی کنونی را مورد توجه قرار دهد و از آرمان‌گرایی بپرهیزد. وی همچنین شبکه‌های الکترونیکی و رسانه‌های جهانی را از مهم‌ترین دلایل ظهور شبکه فراملی قدرت مقاومت در عصر جهانی شدن دانست و افزود: وجود شبکه‌ها

■ دکتر رحمان قهرمان پور

کارشناس علوم سیاسی: افزایش فشار جوامع بر دولت‌ها به کمک رسانه‌های جمعی می‌تواند گرایش دولت‌ها به جنگ را در نظام بین‌الملل تا حد قابل توجهی کاهش دهد.

■ دکتر سیدرضا نقیب‌السادات

استاد دانشگاه: در جوامعی که نگرانی‌های نظامی در کانون زندگی آنهاست، پوشش اخبار صلح‌آمیز با دشواری مواجه است و جوامعی که در این دور گرفتار می‌شوند به سختی می‌توانند از جنگ بپرهیز کنند.

برای تحول در شیوه توزیع، اعمال و کسب قدرت در سطوح مختلف فراملی و فروملی لازم است.

دکتر سیدرضا نقیب‌السادات استاد دانشگاه نیز در مقاله‌ای با عنوان «مؤلفه‌های گزینش خبر برای پخش در عرصه‌های بین‌المللی» به بیان نتایج یک پژوهش به روش پیمایشی و مصاحبه عملی از کلیه صاحب‌نظران و متخصصان ارتباطی شرکت کننده در اجلاس انجمن بین‌المللی تحقیقات رسانه‌ای پرداخت. وی گفت: در جوامعی که نگرانی‌های نظامی در کانون زندگی آنهاست، پوشش اخبار صلح‌آمیز با دشواری مواجه است و جوامعی که در این دور گرفتار می‌شوند به سختی می‌توانند از جنگ بپرهیز کنند.

وی افزود: در چنین شرایطی کار خبرگزاری‌ها دشوار می‌شود و پوشش اخبار توسط رسانه‌ها قطعاً غیر صلح‌آمیز خواهد بود.

وی همچنین وجود رسانه‌های مستقل و بی‌طرف را برای تحقق صلح جهانی مورد تأکید قرار داد.

«رسانه‌ها و قدرت در حوزه جنگ و

صلح» عنوان مقاله‌ای بود که دکتر کیومرث اشتریان عضو هیأت علمی دانشگاه تهران آن را ارائه کرد.

وی گفت: قدرت مداری در عرصه رسانه‌ها به حذف ارزش‌های خبری صلح‌جویانه و ارزش‌های انسانی از صحنه

■ دکتر کیومرث اشتریان عضو هیأت علمی دانشگاه تهران: فقدان معیار و ملاک مشترکی برای تفاهم تمدن‌ها، نسبی‌گرایی مفرط در اخلاق و ارزش‌های انسانی و تکثر دستگاه‌های منطقی راه مفاهمه و نرم‌گفتاری رسانه‌ای را می‌بندد و به جای آن فخرفروشی، نژادپرستی فرهنگی، خشونت تحلیلی، جنجال محوری گزارشگری و دشمن‌تراشی رسانه‌ای را ترویج می‌کند.

سیاست می‌انجامد و تضارب فرهنگی نشأت گرفته از نوعی نژادپرستی فرهنگی را جایگزین آن می‌سازد.

اشتریان افزود: فقدان معیار و ملاک مشترکی برای تفاهم تمدن‌ها، نسبی‌گرایی مفرط در اخلاق و ارزش‌های انسانی و تکثر دستگاه‌های منطقی راه مفاهمه و نرم‌گفتاری رسانه‌ای را می‌بندد و به جای آن فخرفروشی، نژادپرستی فرهنگی، خشونت تحلیلی، جنجال محوری



■ ناصر مهل

رئیس خبرگزاری الجزایر:

خبرگزاری‌ها باید

به سمتی حرکت کنند که میقتنی بر

عدالت باشد چرا که صلح

با عدالت معنی

پیدا می‌کند.

گزارشگری و دشمن‌تراشی رسانه‌ای را ترویج می‌کند و طبیعی است که چنین فضایی امتیاز بخشیدن به عامل قدرت برای حل و فصل منازعات است و این تصویری از وضع نظام بین‌الملل امروز است.

ناصر مهل رئیس خبرگزاری الجزایر نیز در مقاله‌ای با عنوان «نقش رسانه‌ها در گسترش فرهنگ صلح جهانی» تصریح کرد: خبرگزاری‌ها باید به سمتی حرکت کنند که مبتنی بر عدالت باشد چرا که صلح با عدالت معنی پیدا می‌کند. وی با اشاره به وضعیت زندگی مردم سرزمینش گفت: من از کشوری به این منطقه آمده‌ام که که چه در گذشته و حال از تروریسم رنج می‌برد و این عمل توسط افرادی که ادعا می‌کنند دیندار هستند صورت می‌گیرد، پس لازم است با خودمان عهد ببندیم و با شجاعت در مقابل تروریسم مبارزه کنیم.

وی اضافه کرد: در حال حاضر میلیون‌ها نفر در جهان زیر خط فقر زندگی می‌کنند و یا یک سوم جمعیت آفریقای جنوبی به بیماری ایدز مبتلا هستند ولی هیچ کاری برای آنان صورت نمی‌گیرد در حالی که تمام فعالیت‌ها بر محور مبارزه با تروریسم که زائده افکار گروه خاصی است، صورت می‌گیرد که این عمل نوعی تبعیض در ارسال اخبار است.

مهل تأکید کرد: رسانه‌های جهان باید به سمتی حرکت کنند که نیاز و نفع مردم جهان در آن سمت قرار دارد.

الکساندر باسینسکی معاون خبرگزاری ریانووستی نیز طی سخنانی استفاده از ایده‌های جدید در خبرگزاری‌ها را در جهت رسیدن به صلح جهانی مفید دانست.

وی با انتقاد از تأسیس شبکه‌های خبری بر روی اینترنت اظهار داشت: اخبار و مطالب شبکه‌های خبری اینترنتی به دلیل مشخص نبودن منابع آنان قابل استناد نیست و به همین دلیل نمی‌توان از آن مطالب استفاده کرد. تأسیس این شبکه‌ها با حداقل امکانات انسانی و رایانه‌ای ممکن است و



افرادی که در این شبکه‌ها فعالیت می‌کنند بدون توجه به مالکیت معنوی، مطالب دیگران را بازنویسی و بروی خروجی ارسال می‌کنند که این مطالب به هیچ عنوان قابل استناد نیست.

دکتر مسعود اسلامی دیگر سخنران این نشست در مقاله‌ای با عنوان «**رسانه‌های جهانی و صلح و امنیت جهانی**» به تبیین عرصه‌های روند جهانی شدن به ویژه در زمینه ارتباطات و خبررسانی، نقش رسانه‌های کلان، متوسط و خرد در بستر تعاملات جهانی و شکل دادن به افکار عمومی و تعیین الگوهای اطلاع‌رسانی و موضوعات خبری پرداخت. حسن فارسی کارشناس مسائل سیاسی در مقاله خود با عنوان «**رسانه‌های صلح، هویت‌ها و حقیقت‌ها**» از گفت‌وگو به عنوان ابزار اولیه ارتباطی بین انسان‌ها یاد کرد و گفت: اگر گفت‌وگو همراه با تساهل و مدارا در جامعه ترویج شود بسیاری از زمینه‌های اختلافات جهانی از بین خواهد رفت.

وی لازمه ارتباط رسانه‌ها با مخاطبان خود را ارتباط از طریق زبان انسانی - فرهنگی دانست و با تأکید بر لزوم ترویج صلح جهانی ظاهر داشت: آزادیخواهی به عنوان یکی از آرزوهای دیرینه نباید مورد خدشه واقع شود بلکه باید ضمن پاسداشت آن فرهنگ آزادیخواهی را به گونه‌ای تعمیق نمود و بارور کرد که هیچ‌گونه اندیشه تحمیلی را برنتابد.

وی اضافه کرد: رسانه‌ها با اذهان، افکار و قلوب مخاطبان سروکار دارند و جنگ و صلح نیز از همین افکار نشاءت می‌گیرند و به مرحله عمل می‌رسند که این تأثیر رسانه‌ها بر افکار عمومی یکی از ویژگی‌های مهم رسانه‌هاست.

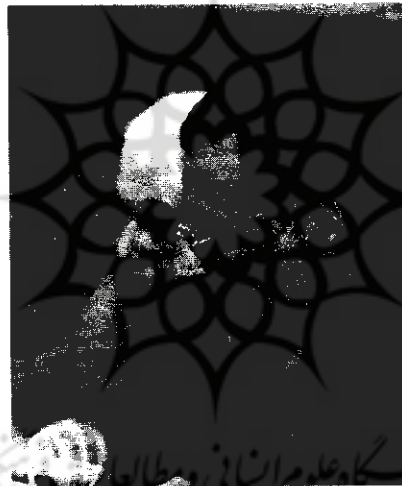
نعمت احمدی حقوقدان نیز در مقاله‌ای به بحث درباره «**رسانه‌ها و قدرت در حوزه جنگ و صلح**» پرداخت. وی با بیان این که مردم جهان امروزه با عینک رسانه‌ها به پیرامون خود می‌نگرند، گفت:

امروزه رسانه‌ها فضای جنگ و صلح را می‌سازند و به همین علت برای در اختیار گرفتن اقتدار حکومت‌ها سرمایه‌گذاری‌های جهانی در حوزه رسانه‌ها انجام می‌شود.

احمدی تصریح کرد: دنیای امروز و فردای فرآروی نسل آدمی و اصولاً آرامش یا جنگ در کره خاکی متعلق به رسانه‌هاست و جنگ فردار رسانه‌ها شروع می‌کنند.

نشست دوم: رسانه‌ها و گفت‌وگوی تمدن‌ها، هویت‌های فرهنگی و صلح جهانی

دکترهای خانیک عضو هیأت علمی



دانشکده علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی و مشاور مطبوعاتی رئیس جمهوری در این نشست مقاله‌ای را تحت عنوان «**امکان و ضرورت گفت‌وگو در عصر ارتباطات در جامعه شبکه‌ای**» ارائه کرد.

وی با بیان این مطلب که انقلاب ارتباطات تغییر دهنده فاصله‌های ذهنی و عینی است، اظهار داشت: با یک مدل پارسونزی برای رسانه‌ها که ظرفیت ذخیره و تبادل اطلاعات بیشتری دارند می‌توان نقش بالاتری در نظام سلسله مراتب تأثیرگذاری بر کنش‌های اجتماعی قابل شد. الگوی پارسونزی می‌تواند الگوی تحلیل

تحولات جدید نظری و انتقال مفهوم صدق از امری عینی به امری بین ذهنی قرار گیرد. وی افزود: البته با پیدایش واقعیت مجازی بسیاری از پدیده‌ها به «نشانه» تبدیل می‌شوند و «واقعیت» در موارد فراوانی جای خود را به «فراواقع» می‌دهد. از این رو مبادله اطلاعات محدود به ارسال پیام میان فرستنده و گیرنده نمی‌شود و دانش‌های جدیدی نظیر نشانه‌شناسی و هرمنوتیک هم جای تازه‌ای به خود اختصاص می‌دهند. که در این چشم‌انداز نمی‌توان به نقش رسانه‌ها در سطح تعاریف و معانی گذشته اکتفا کرد. دکتر خانیک اضافه کرد: در پارادایم جدیدی که جهان در آن قرار گرفته است نه می‌توان مصرف‌کننده و تماشاچی بود و نه

■ دکترهای خانیک عضو هیأت علمی دانشکده علوم اجتماعی

دانشگاه علامه طباطبایی: در

پارادایم جدیدی که جهان در آن قرار گرفته است نه می‌توان

مصرف‌کننده و تماشاچی بود و نه

محال‌اندیش و برهم‌زننده قاعده

زندگی در جهان امروز، بلکه باید به

ایفای نقش‌های نوینی اندیشید که

مبنای آن مدیریت تنوع فرهنگی در

عصر ارتباطات است.

محال‌اندیش و برهم‌زننده قاعده زندگی در جهان امروز، بلکه باید به ایفای نقش‌های نوینی اندیشید که مبنای آن مدیریت تنوع فرهنگی در عصر ارتباطات است.

عضو هیأت علمی دانشکده علوم ارتباطات، مدیریت تنوع فرهنگی را راهبردی مبتنی بر پذیرش ساختارهای چندذهنی، متکثر و منعطف دانست که با الگوی گفت‌وگوی تمدن‌ها سنخیت و همگونی‌های فراوان دارد.

وی با بیان این که گفت‌وگوی تمدن‌ها مفهومی متفاوت از الگوهای گفتاری بسته، اقتدارگرا، تک‌ذهنی و یکسویه است و به نسبت گذشته فضا برای آن بازتر شده است،

اظهار داشت؛ صرف نظر از شکل گفت و گو هر نوع تلاش رسانه‌ای باید در یک وضعیت گفتاری آرمانی صورت گیرد که در آن طرف‌های گفت و گو به دور از مواضع قدرت صرفاً کلام‌ها را به مصاف یکدیگر بفرستند و از نظر شرایط تولید کلام و میزان دسترسی به کانال‌های انتقال پیام و کنترل این کانال‌ها یا رسانه‌ها در موقعیتی برابر باشند و از هر مرم‌های قدرت در این باب استفاده نکنند.

مشاور مطبوعاتی رئیس جمهوری با تأکید بر ضرورت توجه به نظام‌های رسانه‌ای عمومی و مدنی در عرصه رقابت جهانی، کثرت‌گرایی، فعال ساختن مخاطبان

■ دکتر سیدمحمد کاظم سجادیپور

کارشناس سیاسی وزارت امور خارجه: قواعدبازی و محیط بازی نیست که رفتارهای بین‌المللی را شکل می‌دهد بلکه چگونگی عرضه گفت‌وگوها و چگونگی ایجاد تصاویر است که همراه با واقعیت‌ها سامانه نهایی سیاست بین‌الملل را می‌سازند لذا گفت‌وگوها نقش کلیدی دارند و حتی به واقعیت‌ها شکل داده، مسیرها را تعیین کرده و انرژی‌ها را جهت می‌دهند.

و شکل‌گیری و تقویت رسانه‌های مستقل برای ایجاد صلح تصریح کرد: رسانه‌ها نیازمند اتخاذ رویکرد جدیدی هستند که وقایع تلخ و شیرین را به درستی منتقل کنند. وی گفت: هر چند جهان خسته از جنگ، صلح را نزدیک حوزه سیاست می‌بیند اما باید صلح را در حوزه اندیشه، تاریخ و طبیعت پایه‌ریزی کرد. با این نگرش رسانه‌ها می‌توانند افق‌های بیشتری را در ایجاد و تحکیم صلح فراهم آورند.

دکتر سیدمحمد کاظم سجادیپور کارشناس سیاسی وزارت امور خارجه در مقاله خود با عنوان «گفت‌وگو برای

سیاست خارجی» دنیای سیاست بین‌الملل را ترکیبی از واقعیت‌ها، گفت‌وگوها و برداشت‌ها دانست و گفت: تنها بازیگران، قواعدبازی و محیط بازی نیست که نهایتاً رفتارهای بین‌المللی را شکل می‌دهد بلکه چگونگی عرضه گفت‌وگوها و چگونگی ایجاد تصاویر است که همراه با واقعیت‌ها سامانه نهایی سیاست بین‌المللی را می‌سازند لذا گفت‌وگوها نقش کلیدی دارند و حتی به واقعیت‌ها شکل داده، مسیرها را تعیین کرده و انرژی‌ها را جهت می‌دهند.

دکتر محمدباقر خرمشاد عضو هیأت علمی دانشکده حقوق دانشگاه علامه طباطبایی نیز مقاله‌ای با عنوان «روشنفکران و صلح جهانی: خبرگزاری‌ها و نقش روشنفکری آنان برای صلح» ارائه کرد. وی در این مقاله با تشریح ویژگی‌های روشنفکری اصیل از روشنفکران نقلی گفت: روشنفکران نقلی هر چند از صلح دفاع می‌کنند اما دغدغه آنها صلح مبتنی بر عدالت نیست این در حالی است که روشنفکران اصیل صلح را در چارچوب عدالت جست‌وجو می‌کنند.

وی خبرگزاری‌ها را مدافع یا احرازکننده موقعیت روشنفکری دانست و گفت: بافت نیروهای اصلی خبرگزاری‌ها روشنفکران هستند. همچنین خبرگزاری‌ها در سطح حداقلی رسالت مطبوعات را به عهده دارند و مطبوعات نیز ابزار کار روشنفکران هستند.

وی خبرگزاری‌ها را به دو دسته نقلی و اصیل تقسیم کرد و گفت: خبرگزاری‌های نقلی نه تنها مانعی در برابر صلح جهانی هستند بلکه عامل مقاومت هستند که تلقین یأس از صلح از فعالیت‌های آنان می‌باشد. امیر محبیبان عضو شورای سردبیری روزنامه رسالت در مقاله‌ای به بحث درباره «قدرت و رسانه» پرداخت.

وی گفت: در دنیای کنونی بهره‌گیری از قدرت بدون توجه و مشروع سازی آن ممکن نیست و رسانه‌ها به عنوان ابزاری مؤثر قادر به انجام این کار هستند.

محبیبان افزود: کلیدی‌ترین عامل مشروعیت‌سازی حکومت‌ها، رسانه‌ها هستند و وسایل ارتباط جمعی قادرند علاوه بر مطیع‌سازی شهروندان عامل مؤثری در کنترل منابع سیاسی قدرت در جنبش‌های سیاسی و اجتماعی باشند.

وی اضافه کرد: توزیع پیام شرط لازم قالب‌سازی گفت‌وگویی است که در صورت پذیرش آن توسط تعداد بیشتری از مردم این پیام به سرعت منتقل و گوهر مشروعیت را

■ دکتر محمدباقر خرمشاد عضو

هیأت علمی دانشکده حقوق

دانشگاه علامه طباطبایی:

روشنفکران نقلی هر چند از صلح دفاع می‌کنند اما دغدغه آنها صلح مبتنی بر عدالت نیست این در حالی است که روشنفکران اصیل صلح را در چارچوب عدالت جست‌وجو می‌کنند.

■ دکتر امیر محبیبان عضو شورای

سردبیری روزنامه رسالت:

کلیدی‌ترین عامل مشروعیت‌سازی حکومت‌ها، رسانه‌ها هستند و وسایل ارتباط جمعی قادرند علاوه بر مطیع‌سازی شهروندان، عامل مؤثری در کنترل منابع سیاسی و قدرت در جنبش‌های سیاسی و اجتماعی باشند.

به صاحبان قدرت اختصاص می‌دهد.

جلیل سازگارنژاد عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در مقاله‌ای با عنوان «کارکرد فرهنگی رسانه‌ها در تحقق گفت‌وگوی تمدن‌ها» به بررسی کارکردهای مثبت و منفی رسانه‌ها پرداخت. وی گفت: رسانه‌ها به ویژه خبرگزاری‌ها به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه فرهنگی و لوازم پذیرفته شده در جامعه مدنی جهانی باید علاوه بر نقش

تخصصی، بخشی و ملی خود نقش ممتازتر و فرابخشی در تحقق آرمان‌های بین‌المللی یعنی استقرار صلح و آرامش، توسعه و مدنیت و آزادی و نگاهبانی از هویت فرهنگی ملت‌ها ایفا کنند.

وی تأکید کرد: گفت‌وگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها فراخوان جهان شمولی است که در کنار پیشرفت حیرت‌آور فنی و علمی روزگار ما بر نیازهای معنوی و فرهنگی انسان نیز پاسخ می‌دهد. در این راستا رسانه‌ها باید با پذیرش قسمتی از این رسالت سترگ، پیام‌آوری امین و شایسته باشند.

■ جلیل سازگار نژاد عضو

کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی: رسانه‌ها به ویژه خبرگزاری‌ها به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه فرهنگی و لوازم پذیرفته شده در جامعه مدنی جهانی باید علاوه بر نقش تخصصی، بخشی و ملی خود نقش ممتازتر و فرابخشی در تحقق آرمان‌های بین‌المللی یعنی استقرار صلح و آرامش، توسعه و مدنیت و آزادی و نگاهبانی از هویت فرهنگی ملت‌ها ایفا کنند.

دکتر بیژن زارع عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم نیز طی سخنانی به بحث درباره «رسانه‌ها و تحقق گفت‌وگوی تمدن‌ها» پرداخت. وی گفت: پس از واقعه یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ در آمریکا و سوءاستفاده امپریالیسم جهانی به رهبری آمریکا و رواج فضای خشونت و جنگ در جهان ضرورت دارد رسانه‌های مستقل و مردمی در جهت تلطیف این فضا تلاش گسترده‌ای نمایند به خصوص آن که رسانه‌های وابسته به جریان جنگ طلب تلاش می‌کنند تا نظریه برخورد تمدن‌ها را موجه جلوه کنند.

دکتر محمد قراگوزلو پژوهشگر علوم ارتباطات دیگر سخنران این نشست بود که مقاله‌ای با عنوان «بر همکنش رسانه‌ها پیش نیاز تحقق ایده گفت‌وگوی تمدن‌ها» ارائه کرد.

وی با بیان این که ایجاد فرصت‌های برابر برای دریافت اطلاعات توسط رسانه‌های دنیا به فرایند صلح در جهان کمک خواهد کرد، گفت: نابرابری اطلاع‌رسانی در سطح جهان نه تنها فرهنگ گفت‌وگو میان ملت‌ها را نفی می‌کند، بلکه دنیا را به سمت «تک صدایی» و استفاده انحصاری از پدیده خبر سوق می‌دهد.

وی افزود: در این حالت، گسترش و تنوع شبکه‌های اطلاع‌رسانی موجب از بین رفتن فرصت‌های زیاد در عرصه گفت‌وگوی تمدن‌ها خواهد شد زیرا همواره یک طرف، گوینده صرف و طرف دیگر، شنونده صرف خواهد بود و راه اطلاع‌رسانی دوسویه سد خواهد شد.

این استاد دانشگاه همچنین امکان گردش آزاد اطلاعات در جوامع را از عوامل اصلی در کمک به فرایند صلح در جهان دانست و گفت: راه رسیدن به این هدف، از میان بردن سیم خاردارهایی است که طرفداران استبداد در جوامع مختلف ایجاد می‌کنند.

دکتر الهه کولایی عضو کمیسیون سیاست خارجی و امنیت ملی مجلس شورای اسلامی در مقاله خود با عنوان «ضرورت تقویت ائتلاف برای صلح و نقش رسانه‌ها» اظهار داشت: به کارگیری سازمان یافته رسانه‌ها در جهان می‌تواند تقویت ایده ائتلاف برای صلح را به همراه داشته باشد. به ویژه از اینرو که رسانه‌های گروهی در ارتقای سطح آگاهی مردم نسبت به تحولات جهانی و داخلی نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

وی با اشاره به طرح گفت‌وگوی تمدن‌ها توسط رئیس‌جمهوری در سال ۲۰۰۱ گفت: این طرح بزرگ‌ترین ضربه را به منافع جهان‌گرایانه وارد کرد زیرا که جنگ و

■ دکتر بیژن زارع عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم: پس از واقعه یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱ در آمریکا و سوءاستفاده امپریالیسم جهانی به رهبری آمریکا و رواج فضای خشونت و جنگ در جهان ضرورت دارد رسانه‌های مستقل و مردمی در جهت تلطیف این فضا تلاش گسترده‌ای نمایند.

■ دکتر محمد قراگوزلو پژوهشگر علوم ارتباطات: نابرابری اطلاع‌رسانی در سطح جهان نه تنها فرهنگ گفت‌وگو میان ملت‌ها را نفی می‌کند، بلکه دنیا را به سمت «تک صدایی» و استفاده انحصاری از پدیده خبر سوق می‌دهد.

■ دکتر الهه کولایی عضو کمیسیون سیاست خارجی و امنیت ملی مجلس شورای اسلامی: به کارگیری سازمان یافته رسانه‌ها در جهان می‌تواند تقویت ایده ائتلاف برای صلح را به همراه داشته باشد. به ویژه از اینرو که رسانه‌های گروهی در ارتقای سطح آگاهی مردم نسبت به تحولات جهانی و داخلی نقش مهمی را ایفا می‌کنند.

درگیری بهترین شرایط را برای تأمین منافع جنگ سالاران در آمریکا به همراه داشت. دکتر پیمان جبلی استاد دانشگاه صداوسیما در مقاله‌ای با عنوان «ارتباطات میان تمدنی و جایگاه رسانه‌های بین‌المللی» به تشریح مبانی نظری تئوری جنگ تمدن‌ها پرداخت و گفت: تصور وجود تمدن‌ها به عنوان پدیده‌های منفک از یکدیگر یک تفکر تقلیل‌گرایانه و ساده‌انگارانه است.

وی افزود: مردم ایران و نیجریه منسوب به دو فرهنگ و تمدن جداگانه هستند که در فرهنگ اسلامی با هم عجین شده‌اند و در

این شرایط نمی‌توان از جدا بودن فرهنگ بین مردم دو کشور سخن گفت. وی گفت: گسترش فن‌آوری، ارتباط بین مردم جهان را افزایش می‌دهد و انتظار می‌رفت همزمان با این تحول روند نزدیکی بین مردم جهان نیز تسریع شود. این استاد دانشگاه گفت: تئوری پرداز جنگ تمدن‌ها دو دهه قبل وقتی این نظریه را داد، انتظار نداشت که در مدتی کمتر از دو دهه این تئوری دست‌آویز مقامات کشوری شود که صلح جهانی را تهدید کنند.

دکتر رحمن سعیدی استاد دانشگاه علامه طباطبایی نیز با تأکید بر مردود شمردن تئوری جنگ برای ایجاد امنیت در جهان، نقش خبرگزاری‌ها در تحکیم صلح در

■ **دکتر پیمان جبلی استاد دانشکده صداوسیما: تئوری پرداز جنگ تمدن‌ها دو دهه قبل وقتی این نظریه را داد، انتظار نداشت که در مدتی کمتر از دو دهه این تئوری دست‌آویز مقامات کشوری شود که صلح جهانی را تهدید کنند.**

جهان را تشریح کرد. وی در مقاله خود که تحت عنوان «خبرگزاری‌ها افکار، صلح جهانی تفاهم بین‌المللی» ارائه شد، چگونگی شکل‌گیری خبرگزاری‌ها در جهان و تفکر حاکم بر این خبرگزاری‌ها را برشمرد.

وی حاکمیت غرب‌گرایی و مطرح کردن فقر و مشکلات در جهان سوم را از ویژگی‌های خبرگزاری‌های غربی خواند. دکتر محمدرضا دهشیری استاد

■ **دکتر رحمان سعیدی استاد دانشگاه علامه طباطبایی: حاکمیت غرب‌گرایی و مطرح کردن فقر و مشکلات در جهان سوم از ویژگی‌های خبرگزاری‌های غربی است.**

دانشکده بین‌الملل وزارت امور خارجه در مقاله‌ای با عنوان «نقش رسانه‌ها در پیشبرد ائتلاف برای صلح» استفاده از رسانه‌های جمعی را تنها راه موفقیت اندیشه ائتلاف برای صلح خواند.

وی گفت: جهان امروز جهان رسانه‌ای است و ارتباط بین ملت‌ها و حتی مقامات کشورها از طریق رسانه‌ها انجام می‌شود و در این شرایط رسانه‌ها می‌توانند بیشترین نقش را در تحکیم صلح در جهان داشته باشند.

علیرضا اشراقی عضو هیأت تحریریه روزنامه حیات نو دیگر سخنران این نشست در مقاله‌ای تحت عنوان «جنگ، اندیشه و پداعت» با استناد به آیات قرآنی جنگ را یک واقعیت موجود در سرشت انسان خواند.

وی شالوده شکنی جنگ فیزیکی را از وظایف رسانه‌ها دانست و گفت: رسانه‌ها به جای جنگ فیزیکی، زمینه جنگ بین اندیشه‌ها را فراهم می‌کنند که خود به صلح کمک می‌کنند.

کیم پیونگ هو قائم مقام خبرگزاری «شین‌هوا» چین نیز در سخنان خود به تشریح تاریخ جنگ در قرن گذشته و به ویژه دوران جنگ سرد پرداخت.

وی گفت: وقوع بیش از ۱۸۲ جنگ در طول دوران جنگ سرد نشان داد که جنگ

سرد نمی‌تواند صلح را تضمین کند. وی از حادثه یازدهم سپتامبر به عنوان یک پدیده شوم که صلح جهانی را تهدید می‌کند نام برد و در عین حال بر لزوم مبارزه قاطع با تروریسم تحت رهبری سازمان ملل متحد و در چارچوب تصمیمات شورای امنیت تأکید کرد.

وی در سخنرانی خود، احترام متقابل، استقلال، عدم دخالت در امور کشورها و همزیستی مسالمت‌آمیز را تنها راه تحکیم صلح در جهان خواهد.

نشست سوم: رسانه‌ها، دموکراسی ملی و صلح بین‌المللی

غازی الذیاب مدیرعامل خبرگزاری سوریه در این نشست مقاله‌ای تحت عنوان

■ **دکتر محمدرضا دهشیری استاد دانشکده بین‌الملل وزارت امور خارجه: جهان امروز جهان رسانه‌ای است و ارتباط بین ملت‌ها و حتی مقامات کشورها از طریق رسانه‌ها انجام می‌شود و در این شرایط رسانه‌ها می‌توانند بیشترین نقش را در تحکیم صلح در جهان داشته باشند.**

«ضرورت ائتلاف برای صلح در نظام نوین بین‌المللی» ارائه کرد.

وی با تأکید بر این که انعکاس واقعیت‌ها یکی از مهم‌ترین وظایف رسانه‌ها در جهان است افزود: متأسفانه امروزه ما شاهد آن هستیم که رسانه‌ها در جهان فقط آن چیزی را که می‌خواهند، منعکس می‌کنند.

وی با مثبت ارزیابی کردن «همایش بین‌المللی خبرگزاری‌ها - ائتلاف برای صلح» ابراز امیدواری کرد: دبیرخانه دائمی

همایش به منظور پیگیری مصوبات این نشست در تهران ایجاد شود.

ربیع عبدالعاطی شرکت کننده سودانی نیز در این نشست تخصصی با بیان این که تفاوت زیادی بین ایجاد فرهنگ صلح در جهان و صلح که خود به عنوان یک اندیشه مطرح است وجود دارد، خواستار توجه محوری به مقوله صلح در جهان شد.

وی ابراز امیدواری کرد که نتایج این نشست به صورت بیانیه‌ای منتشر شود که نتیجه آن نیز ایجاد فرهنگ صلح در جهان باشد.

دکتر «فرهاد درویشی» نیز در مقاله‌ای با عنوان «خبرگزاری‌ها ابزار جنگ طلبی یا عامل صلح جهانی»، گفت: بسیاری از جنگ‌ها در جهان ناشی از سوء برداشت‌های طرفین درگیر به وقوع می‌پیوندد.

درویشی با اشاره به جایگاه رسانه‌ها در جهان خاطرنشان کرد: رسانه‌ها می‌توانند با شفاف‌سازی اخبار و انعکاس به موقع و صحیح آنها، در جلوگیری از بروز جنگ مؤثر باشند.

وی با بیان این که نظام‌های جنگ طلب در جهان می‌کوشند با بهره‌گیری از قدرت رسانه‌ها به اهداف جنگ طلبانه خود برسند، گفت: امروزه رسانه‌ها می‌توانند بدون درگیر شدن با دولت‌ها، در ایجاد صلح جهانی اقدام کنند.

دکتر درویشی همچنین خواستار ایجاد یک دبیرخانه دائمی خبرگزاری‌های آزاد با هدف پیشبرد ایده ائتلاف خبرگزاری‌ها برای صلح در جهان شد.

دکتر محمدرضا تاجیک مشاور رئیس‌جمهوری نیز مقاله‌ای با عنوان «ائتلاف برای صلح با نقش رسانه‌ها در تحکیم پیشبرد و ترویج این ایده» ارائه کرد. وی تصریح کرد: اگر بشریت تلاش و همت خود را بر نهادینه کردن گفت‌وگو و جایگزینی خصومت و ستیزه‌جویی با تفاهم و گفت‌وگو، استوار سازد، دستاورد ارزشمندی را برای نسل آینده به ارمغان آورده است.

وی افزود: به رغم مؤلفه‌های ناامیدکننده‌ای چون «جنگ» در هیبت و هویت «صلح»، خاتمی از جمله اندیشمندان و سیاست‌پیشگانی است که معتقد است علی‌رغم سختی‌ها مسیر زندگی بشر به سوی رهایی و آزادی است و این تقدیر و سنت تغییرناپذیر خداوند است.

وی گفت: جهان مبتنی بر صلح و تعامل، جهانی است که در آن مراجع اقتدار و منبع مشروعیت، حقوق شهروندی برابر، جامعه مدنی جهانی، دموکراسی بین‌المللی، عدالت و آزادی همگانی است.

به گفته مشاور رئیس‌جمهوری، تحقق ائتلاف برای صلح جز در پرتوی یک گفتمان فراگیر و کارآمد ممکن نمی‌گردد، گفتمانی که مبتنی بر ائتلاف واقعی برای محور خشونت و تروریسم و جنگ طلبی در عرصه جهانی باشد.

وی گفت: ائتلاف برای صلح باید قادر به زدودن خشونت از ساحت اندیشه‌ها، ادیان و فرهنگ‌ها باشد و تأمین‌کننده امنیت جهانی و پوشش دهنده منافع همه آحاد جامعه جهانی گردد.

به گفته وی بسترسازی برای پیدایش، گسترش و تقویت نظام‌ها و مناسبات دموکراتیک و مردم‌سالار، تمهید و تدبیر جهانی برای صلحی سرد و با ثبات و نه گرم و بی‌ثبات، مبتنی بر «توافق تعارضی» و ایجاد جهانی فارغ از قطب‌بندی‌های تضادآور از جمله عوامل تاثیرگذار در روند صلح می‌باشد.

تاجیک گفت: امروز جامعه بین‌الملل نیازمند رهیافت‌ها و راهبردهای فراگیرتر و پویاتر در این عرصه است این رهیافت‌ها باید تعریف جغرافیای مشترک میان جوامع، گرایش به همزیستی مسالمت‌آمیز و توأم با صلح و آرامش را در میان آنها تقویت کند و نفی‌کننده خشونت در همه چهره‌های آن باشد.

وی تصریح کرد: جامعه بین‌الملل باید به صلح به عنوان تنها استراتژی مؤثر در جهت تأمین و حفظ منافع واحدهای

مستقل ملی بنگرد.

همچنین در ادامه این نشست مقاله دکتر اولیور بوید بارت با عنوان «جهانی‌سازی خبرگزاری‌های ملی» فرانت شد.

در بخشی از این مقاله آمده است: یونسکو در ایجاد بسیاری از خبرگزاری‌های ملی و بین‌المللی در جهان در حال توسعه و پشتیبانی از آنها نقش محوری داشته است. وی گفت: مسأله اصلی همه خبرگزاری‌ها در داخل یا خارج کشورهای در حال توسعه از جمله خبرگزاری‌های جهانی، یک مدل اقتصادی یا بازرگانی قدرتمند بوده است که بتواند ثبات و ادامه حیات آنها را تضمین کند.

در این مقاله، گذار از یک مدل بازرگانی قدیمی‌تر به یک مدل جدیدتر در خبرگزاری‌ها که در اقتصاد جهان «توسعه یافته» انجام گرفته است که بخش‌هایی از آن می‌تواند در جهان در حال توسعه نیز پیاده گردد، مورد بحث قرار گرفته است.

نشست چهارم: سیاست‌های

گزارشگری صلح جوانه

دکتر کاظم معتمدنژاد استاد علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی در این نشست مقاله‌ای تحت عنوان «گزارشگری خبری - تفاهم و صلح جهانی» ارائه کرد.

وی گفت: در گزارشگری خبری کنونی تحت تأثیر شرایط ساختاری و اوضاع و احوال محیطی داخلی و خارجی حوزه فعالیت و انتشار رسانه‌ها و ماهیت و کیفیت محتویات آنها اغلب برای جلب توجه انبوه مخاطبان و برانگیختن عواطف و احساس‌ها و هیجان‌های آنان به تهیه و پخش اخبار برخوردارها، خشونت‌ها و منازعه‌ها پرداخته می‌شود و تنها برخی از وسایل ارتباط جمعی هستند که به خبرهای مربوط به گفت‌وگوها، تفاهم طلبی‌ها و صلح‌جویی‌ها توجه می‌کنند.

وی افزود: به همین جهت در یک قرن اخیر برای مقابله با افزایش گزارش‌ها و اخبار جنجالی و هیجان‌انگیز خشونت و جلوگیری از توجه افراطی به رویدادهای خشونت‌آمیز و جنگی و کمک به گسترش امنیت و صلح از طرف سازمان‌های مطبوعاتی توصیه‌های فراوانی در مورد رعایت اصول اخلاقی حرفه روزنامه‌نگاری صورت گرفته است و سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای هم اسناد و ابزارهای حقوقی بین‌المللی متعددی برای تشویق و ترغیب روزنامه‌نگاران به توسعه تفاهم، صلح و امنیت جهانی

وی همچنین با اشاره به خلاءهای حقوق بین‌الملل در برقراری صلح افزود: حقوق بین‌الملل تا وقتی که ضمانت اجرایی نداشته باشد، فقط مایه دلخوشی است.

استاد دانشگاه علامه طباطبایی گفت: کشورهای در حال توسعه به دنبال فروپاشی دیوار برلین نتوانستند دیگر دور هم جمع شوند و در خصوص رسانه‌ها تبادل نظر کنند.

وی از کشورهای در حال توسعه خواست که با جمع شدن در کنار هم نسبت به پی‌گیری نظم نوین ارتباطی تلاش کنند.

بر قدرت سیاسی افزود: رسانه‌ها در عصر جدید، هویت ملی، حاکمیت، استقلال و دولت را تحت تأثیر خود قرار داده است.

مدیر گروه علوم سیاسی دانشگاه رازی کرمانشاه با اشاره به تأثیرات رسانه‌ها بر امنیت ملی گفت: امنیت ملی و امنیت بین‌المللی تحت تأثیر انقلاب رسانه‌ای قرار گرفته است.

وی افزود: تهدیداتی که از ناحیه رسانه‌ها صورت می‌گیرد هر روز بیشتر می‌شود.

کاظمی، بر ایجاد نظم نوین بین‌المللی برای به حداقل رساندن تهدیدات و تغییر تهدیدات به فرصت‌ها برای دستیابی به صلح تأکید کرد.

وی با اشاره به ایجاد نظم نوین در رسانه‌ها گفت: ایجاد نظم نوین در رسانه‌ها می‌تواند به صلح کمک کند و گسترش بی‌نظمی تهدیدکننده صلح و نظم جهانی است.

این استاد دانشگاه بر ضرورت شکل‌گیری توازن جدید در ارتباطات تأکید کرد و گفت: نظم نوین می‌تواند منجر به ساماندهی انقلاب ارتباطی در بین دولت‌ها و ملت‌ها منجر شود.

گیتا علی‌آبادی دیگر سخنران نشست تخصصی «سیاست‌گذاری‌های خبری صلح‌جویانه» بود که تحت عنوان «بررسی تاریخی نقش خبرگزاری‌ها در جنگ و صلح» سخنرانی کرد.

وی با اشاره به تاریخچه شکل‌گیری خبرگزاری‌ها افزود: عده‌ای از محققان معتقدند که خبرگزاری‌ها عامل قدرت نهان هستند.

وی توانمندی و تأثیرگذاری بعضی از خبرگزاری‌ها را مربوط به قدرت مالی و تجهیزاتی که از آن برخوردارند دانست و بر ضرورت تشکیل صندوق حمایت از خبرگزاری‌های کوچک تأکید کرد. □

■ دکتر کاظم معتمدنژاد استاد علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی: در گزارشی خبری کنونی تحت تأثیر شرایط ساختاری و اوضاع و احوال محیطی داخلی و خارجی حوزه فعالیت و انتشار رسانه‌ها و ماهیت و کیفیت محتویات آنها اغلب برای جلب توجه انبوه مخاطبان و برانگیختن عواطف و احساس‌ها و هیجان‌های آنان به تهیه و پخش اخبار برخوردارها، خشونت‌ها و منازعه‌ها پرداخته می‌شود.



Dr. K. Motar

دکتر معتمدنژاد با اشاره به تجربیات سال‌های اخیر ایران گفت: در این سال‌ها ایران به تجربیات مفیدی برای دستیابی به دموکراسی خاص دینی و آزادی دست یافته است.

دکتر مسعود اخوان کاظمی استاد دانشگاه رازی کرمانشاه نیز در مقاله خود با عنوان «نظم نوین رسانه‌ای» گفت: نظم نوین رسانه‌ای، گسترش چشمگیر وسایل ارتباطی و تأثیر ناشی از آن، احساس ناامنی را در بین مردم بوجود آورده است.

وی افزود: ماهواره‌ها، خبرگزاری‌ها، شبکه‌های رایانه‌ای و فن‌آوری، بسیاری از محفوظات رادر حقوق بین‌الملل به چالش کشیده است.

وی با اشاره به تأثیرات فن‌آوری جدید

تصویب کرده‌اند.

دکتر معتمدنژاد با اشاره به مبنای مقررات‌گذاری‌های بین‌المللی «جامعه ملل» و «سازمان ملل متحد» و همچنین برخی از مقررات‌گذاری‌های سازمان‌های منطقه‌ای اروپایی درباره ضرورت مساعدت خبری به پیشبرد و گسترش دوستی و تفاهم و جلوگیری از جنگ تصریح کرد، یادآوری و بررسی این مقررات مهم بین‌المللی در زمینه چگونگی کار رسانه‌های خبری می‌تواند به شناخت بیشتر روزنامه‌نگاران راجع به اهمیت و ضرورت پشتیبانی از تفاهم و صلح کمک کند و تعهد و مسئولیت آنان را نسبت به دفاع از شرایط مطلوب زندگی مسالمت‌آمیز ملت‌ها افزایش دهد.